

éppen lent volt a barlangban, ennek ellenére a látogatók számára biztosított sisakokat rejtő kis helyiség természetesen nyitva volt, hiszen miért is nyúlna hozzá bárki. A jó egyórás túra után visszafelé versenyt futottunk a völgybe vezető kis patakka, amelynek medre felfelé még teljesen száraz volt, lefelé azonban az esőtől megindulva méterről-méterre vette birtokba a patakmedret.

Délután még tettünk egy túrát az ún. Vordere Tormäuer-hez, amely szintén egy látványos szurdokvölgy, csodálatos vízesésekkel.

Csütörtökre terveztük a Geldloch-túrát, az időjárás azonban igen barátságtalannak ígérkezett. Noha nem esett, vastag felhőzet takarta a hegyeket, igen erős szél fújtt és nagyon lehült a levegő. Ennek ellenére nekivágtunk a túrának, s végül a társaság nagy része elérte a barlangot, melynek – időhiány miatt – csak a bejárat közeli részeit sikerült megnézni. A túra után a közeli Taubenloch bejáratánál még sikerült megnézni Rose György emléktábláját, azután indulni kellett lefelé.

Pénteki programunk már az osztrák barlangnap keretében a Guggansschluckloch és a Klafflingbrunnen barlangok megtekintése volt. Mindkét túrát a sokak által ismert Lukas Plan vezette. Az első túracélpont egy víznyelőbarlang volt, elég szűk bejáratú szakasszal, ami már erősen lassította a több mint 20 fős résztvevő csapat lejutását. Az első nagyobb terembe jutva azonban kiderült, hogy ennél sokkal nagyobb probléma is van, a barlangban erős széndioxid jelenlétet mutatott ki a Lukas Plan által lehozott műszer. Ekkor értettük meg, hogy miért jelentkezett jó néhányunknál légszomj, fáradtság. Amilyen gyorsan csak lehetett, elhagytuk a helyszínt (a létszám és egy mászós szakasz, valamint a bejáratú szűkület miatt nem ment igazán gyorsan).

Ezután rövid autózás után értünk a Klafflingbrunnen-forrásbarlanghoz, melynek bejárása már nem okozott gondot, aki ügyesebb volt, majdnem száraz lábbal is megúszhatta, a kevésbé szerencsések azonban combig érő vízben járták végig a barlangot. A délutánt a szárítkozással töltöttük, majd este a regisztrációt követően részt vettünk a rendezvény hivatalos megnyitóján, illetve az azt követő két előadáson. Elsőként Edith Bednarik mesterséges föld alatti üregekről, majd Anton Mayer a barlangnap környékének denevéreiről szóló előadását hallgattuk meg.

Szombaton – manapság divatos szóval élve – ún. öko-kirándulás keretében megismertük a településen működő távfűtőművet, majd a hegyekbe felkapaszkodva egy helyi tejtermeléssel foglalkozó parasztgazdaságban kóstolóval egybekötött látogatáson vettünk részt. Mindenkinek ízlett a friss tehéntej, a belőle készült tejeskávé és gyümölcsjoghurt, meg a házi kenyérből készült vajaskenyér. Innen átgyalogoltunk a Nixhöhle idegenforgalmi barlanghoz. A falakat borító montmilch-tól eltekintve kevésbé látványos barlang felkeresése után helyi pálinkaszpecialitásokat kóstoltunk, azután a szemközti hegycsúcsra vezető szurdokon felkapaszkodva értünk fel szálláshelyünkre, ahol házigazdánk látta vendégül a csapatot egy speciális osztrák étel- és mustkóstolóra. Este a rendezvény helyszínén Herman Leb: Frankenfels-i kalandozások című diaporámáját néztük meg. Ezt követően a vállalkozók kedvükre még táncra is perdültek a helyi dallamokra.

Vasárnap délelőttre már csak egy rövid barlangtúránk maradt a Paulinen-barlanghoz (a múlt század 20-as éveiben idegenforgalmi barlangként üzemelt), majd búcsút vettünk Ausztriától, ahová mindig szívesen megyünk.

F. N.

A 2005. ÉVI CHOLNOKY JENŐ KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT EREDMÉNYEI

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat keretén belül működő kutatócsoportok, személyek által a karsztterületeken és barlangokban végzett feltáró és tudományos munka dokumentálásának fellendítése, a dokumentáció színvonalának emelése, a KvVM Barlangtani és Földtani Osztálya által vezetett közhiteles barlangnyilvántartás és az ahhoz kapcsolódó adattár fejlesztése érdekében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal közösen 2005-ben is meghirdette a (2004. évi munkákra vonatkozó) hagyományos Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázatot, részben a KvVM Zöld Forrás programja, részben egyéb minisztériumi források terhére.

A pályázatra a megadott, 2006. március 16-i határidőig összesen 17 pályamunka érkezett be, ami az

elmúlt évhez képest kissé mérsékeltebb érdeklődést tükröz. Ebben – a változatlanul jelentős kutatói kapacitásokat lekötő, ám a pályázaton értelemszerűen nem indítható nemzeti parki megbízásos munkák mellett – közrejátszhatott a pályázat meglehetősen késői, 2005. decemberi kiírása is, aminek az elhúzódsát az anyagi fedezet előteremtésének nehézségei indokolták.

A kiírásnak megfelelő, értékelhető pályamunkák száma összesen 16 volt; ebből **egyéni kategóriában 8, csoport kategóriában 8 pályamű érkezett be.** Az 5 tagú bíráló bizottság (a MKBT képviselőjében Börcsök Péter, dr. Leél-Össy Szabolcs, Maucha László és Perényi Katalin, illetve a KvVM képviselőjében Takácsné Bolner Katalin) a pályamunkákat a pályázati kiírásban megadott szempontok szerint pontozva, az alábbi döntéseket hozta:

C SOPORT KATEGÓRIA

I. díj – 300 000 Ft

Alba Regia Barlangkutató Csoport (92 pont)

A csoport Évkönyve ez alkalommal is a hagyományaihoz méltó, minden témárárszében tartalmas és igényesen kidolgozott pályamű, ami számos számítógépes ábrájával, táblázatával formájában is követi a technika fejlődését. Újabb területekre is kiterjedő feltáró kutatásaik és változatos témaköröket felölelő tudományos tevékenységük bemutatása egyaránt gazdagon illusztrált, s külön dicséretet érdemel, hogy az összegyűjtött adatok feldolgozásában szinte minden csoporttag egy-egy önálló írással vesz részt. Dokumentációs munkájukból külön kiemelendő az eddigi évkönyveik DVD-n történt feldolgozása, ami a megőrzésen túlmenően a köz számára való felhasználhatóságot is jelentősen növeli.

II. díj – 200 000 Ft

Gerecs Barlangkutató és Természetvédő Egyesület (84 pont)

Az Egyesület végre szakítva az utóbbi esztendőök gyakorlatával, 2004. évi munkájáról a csoport kategória követelményeinek maradéktalanul megfelelő pályaművet nyújtott be. A számos fényképpel illusztrált évkönyv jó áttekintést nyújt a kollektíva jól szervezett, tervszerű és szerteágazó tevékenységéről, amiből továbbra is kiemelkedik az alapos és jól dokumentált tudományos kutatómunka. A feltáró és dokumentációs fejezetek ehhez képest szerényebb eredményeket tartalmaznak, elismerést érdemel viszont a Gerecs 13 barlangjában végzett, s a természészedéstől az omlásveszély-elhárításig terjedő komplex állagvédelmi tevékenység.

III. díj – 120 000 Ft

Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület (72 pont)

A pályázaton hosszú kihagyás után ismét induló Egyesület tevékenységének fő irányát a feltáró kutatások határozzák meg, amelyek hatékonyabbá tétele érdekében jelentős módszer- és eszközfejlesztéseket végeztek. Az anyagszállítás-technikai újításaik részletes műszaki és fotódokumentálása mellett elkészítették a Délnyugati-Bükkben általuk kutatótt hat barlang – köztük az újonnan feltárt Medvetükrös-barlang – bejárású útmutatóját és térképét is. Ez utóbbiak rajztechnikai kidolgozása azonban még javítandó, s a dokumentációból a bírálók hiányolták az ismertetett, még nem közismert barlangok helyszínrajzát is.

MKBT Vulkanászpeleológiai Kollektíva (71 pont)

A Kollektíva évkönyve a tőlük már megszokott alaposággal és körültekintéssel készült, terjedelmes munka. Tevékenységük jellegéből adódóan a feltárású eredményeik csekélyek, de jól dokumentáltak; s ezúttal a tudományos fejezet is a szokásosnál szerényebb tartalmú. A pályamunka gerincét alkotó, mintaszerűen kidolgozott dokumentációs fejezet viszont érdekes objektumokat, szinte ismeretlen helyeket mutat be, gondos precizitással. A közölt számos barlangleírás, -térkép és -fotó mögött rejlő munkát csak elismerés illeti, akárcsak a kollektíva nemzetközi aktivitását.

Különdíjak – 80 000—80 000 Ft

Tudományos tevékenységért

Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület (67 pont)

Az igen jól szerkesztett, térképekkel, grafikonokkal és számos jó minőségű fényképpel illusztrált jelentés gerincét a tudományos munka alkotja. Ennek során az Abaliget-barlangban rendszeres vízállás-

méréseket, 4 barlangban radontranszport-méréseket, 26 barlangban pedig denevérszámlálást végeztek, s az ELTE-n első alkalommal történtek abszolútkor-vizsgálatok az Abaligeti-barlang cseppkőkiválásain. Egyéb tevékenységeik közül kiemelkedik a romániai Izverna-barlangban történt feltárás; s élvezetesek a külföldi túrákról készült beszámolók is.

Dokumentációs tevékenységért

Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület (67 pont)

A létszámához képest igen aktív kis csapat jelentése gyönyörűen illusztrált, nagyon igényes kivitelű munka. A fotó- és térképdokumentáció részletessége messze meghaladja a feltárásaik nagyságrendje által megkívántat; s a feldolgozás alaposágát bizonyítja a felfedezett csont- és cserépletek művészi színvonalú grafikai ábrázolása is. Dicséretes az a kitarás is, amellyel a Cserszegtomaji-kútbarlang radonvizsgálatához az adatokat gyűjtik – a jövőben azonban ügyelni kell arra, hogy a méretarány egyetlen térképről se maradjon le.

Pénzjutalom – 50 000 Ft

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület (62 pont)

A kollektíva jól áttekinthető, formailag tetszetős pályázata az elmúlt évek munkáihoz képest most úgy a feltáró, mint a tudományos kutatások vonatkozásában jóval szerényebb évről ad számot; s dokumentációs tevékenységük is a Szuadó-barlangról készített, DVD-n rögzített kisfilmre korlátozódik. Külön elismerést érdemel viszont az egyesület természet- és környezetvédelmi nevelési programja, amelyet évek óta következetesen, remek PR munkát végezve, eredményesen folytatnak az iskolás korosztály körében.

Könyvjutalom – 20 000 Ft

Troglonauta Barlangkutató Egyesület (42 pont)

A pályamű javarészt a DCM megbízásából a Cement-barlangban végzett feltáró munka ismertetése és a kapcsolódó barlangtani szakvélemény teszi ki. Az ebben közölt szakirodalmi feldolgozás tanulságos és alapos munkát tükröz, kár, hogy hivatkozásokat nem tartalmaz. Az Egyesület jelentős eredményeket ért el a Naszályi-víznyelőbarlang biztonságosan járhatóvá tételében is; sajnos a pályázatuk értékelését erősen rontja, hogy a kiírás által megkövetelt elő- és utójáték (Összefoglalás, Csoportélet) az anyagban nem, illetve csak nyomokban szerepel.

A csoport kategória eredményeinek összesítése

	Össze- foglalás 0-10 p	Feltáró munka 0-25 p	Tudo- mányos 0-25 p	Doku- mentáció 0-25 p	Csoport- élet 0-15 p	Össze- sen	Meg- jegyzés
Alba Regia Barlangkutató Csoport	9	23	22	24	14	92	I. díj
Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület	9	20	23	19	13	84	II. díj
Labirint Karszt- és Barlangkutató SE	8	14	14	20	11	67	Dokum. különdíj
Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület	8	17	15	20	12	72	III. díj
Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület	9	15	18	12	13	67	Tudom. különdíj
Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület	7	12	12	17	14	62	Pénzjutalom
Troglonauta Barlangkutató Egyesület	0	16	10	13	3	42	Könyvjutalom
Vulkánszpeleológiai Kollektíva	10	13	13	23	12	71	III. díj

EGYÉNI KATEGÓRIA

I. díj – 150 000 Ft

Simon Béla: *Pál-völgyi-barlang* c. videofilmje (88 pont)

A film újszerű megközelítést hoz a barlangok népszerűsítését célzó, nagyközönségnek szánt alkotások között. Nemcsak egy elégikus szemléletet tükröz lírai zenével és jól emészthető szakmai információkkal, hanem a feltárás folyamata iránt is képes felkelteni a laikus néző érdeklődését. A filmet életszerűvé tévő, jól elhelyezett anekdoták és vidám storky éppen elég hosszúak ahhoz, hogy oldják a szakmai részt és fenn-tartsák a figyelmet 26 percen keresztül. Jó a dramaturgia, jók a vágások és jó az idegenforgalmi túrával záruló, a figyelmet a barlangok sérülékenységére terelő zárászó is; egy szóval egy kitűnő filmet látunk.

Szablyár Péter: *Föld alatti Magyarország* c. könyve (86 pont)

A rendkívül szép kiállítású, gazdag fotóanyaggal illusztrált könyv jelentős részben nem barlangi témáról ír, de éppen e miatt újszerű vállalkozás: barlangjaink mellett bányákról, alagutakról, kazamatákról és más mesterséges felszín alatti terekről kínál változatos és közérthető áttekintést. A barlangokról szóló fejezetek szakmailag korrektek, bár a bemutatott objektumok kiválasztása részben önkényesnek tűnik. Új szpeleológiai információkat nem tartalmaz (ez nem is volt célkitűzés), de gondos, precíz munka, ami min-taszerű kivitelével és olvasmányos stílusával igen jól szolgálja a barlangokkal kapcsolatos ismeret-terjesztés céljait.

II. díj – 100 000 Ft

Deák István: *A Csévi-szirtek barlangjainak geológiai viszonyai és fejlődéstörténete* c. szakdolgozata (82 pont)

A dolgozat a Csévi-szirtek barlangjainak, kiemelten a Leány–Legény-barlangrendszernek a földtani környezetére, közzetani-szerkezeti viszonyaira, formakincsére, ásványkiválásaira és üledékeire vonatkozó megfigyeléseket összegzi. Vizsgálati eredményei közül különösen jelentősek az agyagkitöltés eredetére és a kalcitlemezek abszolút korára vonatkozó adatok; az illusztrációk közül azonban hiányolhatók az esetleges területi vagy szintbeli összefüggéseket láttató tematikus térképek. Dicséretes viszont, hogy a dolgozat védésekor felmerült szakmai észrevételek zöme a benyújtott pályamunkában már javításra került.

III. díj – 70 000 Ft

Sásdi László: *A Gerecse karsztjának fejlődéstörténete* c. publikációja (78 pont)

A Karsztfejlődés konferenciakötetben publikált tanulmány a Gerecse karsztosodásával kapcsolatos eddigi ismereteket foglalja rendszerbe. Túlnyomórészt irodalmi áttekintés, korrekt hivatkozásokkal és csak kis mértékben átdolgozott, inkább átvettnek tekinthető ábrákkal (azok önálló elkészítése meg is haladna egy ilyen dolgozat kereteit). Bár az önálló fejezetek (pl. pliocén folyóvizek, karsztfejlődés) kissé speku-latívak, tényekkel kevéssé alátámasztottak és néhol vitathatók; a pályamunka jelentős helyismeretről és alapos irodalmi tanulmányokról tanuskodó, értelmes és hasznos összefoglaló.

Barati Judit: *A Létrási-vizesbarlang telelő denevércoloníájának változásai 1985-től napjainkig* c. OTDK dolgozata (74 pont)

A pályamunka a Létrási-vizesbarlangban végzett rendszeres téli denevérmegfigyelések és klimatológiai mérések eredményeit értékeli illetve hasonlítja össze a húsz esztendővel ezelőtti adatokkal. Az itt telelő 4 denevérfaj állományának a vizsgált időszakon belüli viszonylagos stabilitására vonatkozó meg-állapításai, valamint az állatok csoportalkotását, illetve barlangon belüli átrendeződését befolyásoló hő-mérsékleti illetve emberi tényezőkre vonatkozó következtetései egyaránt figyelemre méltóak; kár, hogy az utóbbiakat alátámasztó adatpárok szemléltetését nem sikerült megoldani.

Pénzjutalom 40 000 – 40 000 Ft

File Ferenc András: *A Bükk barlangjainak térinformatikai rendszere* c. szakdolgozata (69 pont)

A dolgozat a Bükk barlangjainak térbeli megjelenítését dolgozza ki térinformatikai programok segíté-ségével. Rendszerével a barlangok bejáratának és felszín alatti kiterjedésének ábrázolásán túlmenően a terület geológiai és hidrológiai viszonyai is szemléltethetők, ami a 3 dimenziós ábrázolás és a felhasz-

nálóbarát nyomtatás segítségével válik teljessé. Hiányosságként értékelhető ugyanakkor, hogy a pályámú csak a program ismertetését és a rendszerben tárolt adatok leírását tartalmazza, ami alapján annak használhatósága és az adatok korrektsége érdemben nem értékelhető.

Szőke Emília: Adatok a Orfűi Vízfő-forrásbarlang idegenforgalmi hasznosításának kérdéseire c. előadása (68 pont)

A Karsztfejlődés konferencián elhangzott és publikált előadásában a szerző – a SZKBE tavalyi jelentésében már érintett témát folytatva – a Vízfő-barlang idegenforgalmi bemutatásának lehetőségeit és feltételeit tárgyalja pár fényképpel és a bemutatásra javasolt útvonalat ábrázoló térképekkel. A pályamunka igényes megjelenítésű, a megvalósíthatóság mérlegeléséhez azonban sem a potenciális látóvalók, sem a bemutatáshoz szükséges műszaki beavatkozások tekintetében nem szolgáltattak kellő mélységű információkat.

Pénzjutalom 20 000 Ft

Slíz György: A pilisi Szent Őrszéb-barlang kutatása, 2003–2005 c. tanulmánya (58 pont)

A pályázó a Pilis-tetőn általuk feltárt, jelentős méretű új barlang felfedezésének és eddigi kutatásának történetéről ad részletes beszámolót, saját stílusban rögzített feltárási tapasztalatai azonban inkább tanulságosak, semmint követendők. Magának a barlangnak a bemutatása bejárású útmutató formájában történik, amit csak szerény fényképanyag, odavetett kézi vázlatok és egy hasonlóan kiegészített térkép illusztrál; s kihasználatlanul maradt a számítógépes szövegszerkesztés kínálta igényesebb megjelenítés lehetősége is.

Az egyéni kategória eredményeinek összesítése

	Téma újszerűsége 0–10 p	Alaposság, szakszerűség 0–30 p	Eredmények jelentősége 0–40 p	Megjelenítés színvonala 0–20 p	Összesen	Megjegyzés
Barati Judit	7	23	27	17	74	III. díj
Deák István	9	25	31	17	82	II. díj
File Ferenc András	9	19	27	14	69	Pénzjutalom
Sásdi László	10	23	27	18	78	III. díj
Simon Béla	9	25	35	19	88	I. díj
Slíz György	9	14	27	8	58	Pénzjutalom
Szabylár Péter	9	29	28	20	86	I. díj
Szőke Emília	8	22	23	15	68	Pénzjutalom

**A 2006. ÉVI CHOLNOKY JENŐ
KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT
EREDMÉNYEI**

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal közösen 2006-ben is meghirdette az immár hagyományos Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázatot annak érdekében, hogy a Társulat keretében működő kutatócsoportok és személyek által a karszterületeken és barlangokban 2005-ben végzett feltáró és tudományos munkák részletes és színvonalas dokumentálását ösztönözze, s ezáltal hozzájáruljon a KvVM Barlangtani és Földtani Osztálya által vezetett közhiteles barlangnyilvántartás és az ahhoz kapcsolódó adattár fejlesztéséhez.

A pályázatra a megadott határidőig összesen 18 pályamunka érkezett be, ezek közül azonban egy szakdolgozat a kiírási feltételeknek sem példányszámát, sem készítésének idejét tekintve nem felelt meg.

Az értékelhető 17 pályamű közül **12 egyéni kategóriában** került benyújtásra, míg a csoportok érdeklődése ez alkalommal sajnos lanyhább volt, ebben a kategóriában csupán **5 pályázat** érkezett. Az 5 tagú bíráló bizottság (a MKBT képviselőjében dr. Leél-Össy Szabolcs elnök, továbbá Börcsök Péter, Maucha László és Perényi Katalin; a KvVM képviselőjében Takácsné Bolner Katalin) a pályamunkákat a pályázati kiírásban megadott szempontok szerint pontozva, az alábbi döntéseket hozta:

CSOPORT KATEGÓRIA

I. díj – 300 000 Ft

Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület (89 pont)

Az évkönyv egy viszonylag kis létszámú csoport rendkívül aktív tevékenységének mintaszerűen kivitelezett, színvonalas bemutatása. Évek óta kitartóan folytatott feltáró kutatásaik 2005-ben az Ariadne-barlang feltárását, a Ferenc-hegyi-barlang mélyszintjén, a Szalajka-forrásbarlangban, valamint a Hajnóczy-barlang kürtőinek kimászásával is új járatok felfedezését eredményezte. Sokoldalú dokumentációs tevékenységükből külön kiemelendő a nagyszámú fénykép-illusztráció művészi színvonal. Dícséretes a tudományos adatgyűjtő munkájuk is (klímamérések, denevérszámlálás stb), ezek elemző értékelése azonban még hiányos. Összefoglalva csak az sajnálható, hogy eddig nem vettek részt a pályázaton...

II. díj – 200 000 Ft

Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület (76 pont)

Az Egyesület igen jól szerkesztett jelentése ismét sokoldalú kutatótevékenységet tükröz. Folytatták – némi továbbjutással – a Szajha-felső-barlang illetve a Vadetetés-barlang bontását; s a törmelékiszállítás-hoz laposvas-sínrendszer terveztek és kiviteleztek. Az Abaliget-barlang rendszerének hidrológiai kutatása keretében csapadékmérések és sikeres nyomjelzéseket végeztek; folytatták 4 mecseki barlang radon-transzport-vizsgálatát, összefoglalták az utóbbi 15 esztendő denevérmegfigyeléseinek eredményeit; s mindezeket számos térképpel, fotóval, grafikonnal és egyéb ábrával is dokumentálták.

III. díj – 120 000—120 000 Ft

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület (69 pont)

Az Egyesület 2005. évi tevékenységéről számot adó, igényes kivitelű jelentésből úgy tűnik, hogy a Mecsekben végzett feltáró kutatásaik korábbi lendülete kissé alább hagyott. Terjedelméhez képest a tudományos fejezet is viszonylag kevés új információt tartalmaz – ilyenek a Rumba-barlang víznyomjelzése és a Tettye szökevény-forrásainak vizsgálata – s az Egyesület életének bemutatására koncentrálnak a dokumentáció sem éppen a megadott értékelési szempontok szerinti. Továbbra is kiemelkedő viszont a környezetvédelmi nevelésben való aktív részvételük, tudományos népszerűsítő törekvéseik és ötleteik (lásd pl. a „Bonts okosan!” társasjáték), s dícséretes a jelentéshez anyagot szolgáltató tagok nagy száma is.

MKBT Vulkanoszepeleológiai Kollektíva (69 pont)

A Kollektíva hagyományosan terjedelmes évkönyve ismét a szerkesztő Eszterhás István alaposágát dicséri. Fő erénye a tartalmas és lényegretörő összefoglaló mellett most is a dokumentációs rész, amelyet bőséges térkép és fotóanyag tesz szemléletessé. Aktivitásuk nemzetközi szinten is változatlan; a feldolgozásra váró hazai témák és területek azonban mintha kezdenének fogyatkozni – erre utalhat a tudományos fejezet szerkesztésénél szerényebb volta is, ami újszerű szakmai információkat csak a Velencei-hegység denudációs formáinak és gyapjúzsák-barlangjainak kelet-kezesét összefoglaló rövid tanulmányban nyújt.

Különdíj – 100 000 Ft

Dokumentációs tevékenységért

Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület (64 pont)

A pályamunka tanúsága szerint az Egyesület töretlen lelkesedéssel folytatta a Bükk hegységben a tölük már megszokott, ipari léptékű és műszaki leírású feltáró kutatásokat, az eredmények azonban most nem álltak arányban a befektetett munkával. A jelentés kiemelkedő része a dokumentációs tevékenység, melynek keretében 44 új, javarészt a Pes-kő falban elhelyezkedő kis barlang vázlatos térképét és fotodokumentációját közlik (bár azok elrendezése kissé kaotikus). Szintén igen értékes az Egyesület és elődei által az István-lápai-barlangban végzett kutatások összefoglalása, amiről akár bővebben is szívesen olvasnánk.

A csoport kategória eredményeinek összesítése

	Összefoglalás 0-10 pont	Feljáró munka 0-25 pont	Tudományos 0-25 pont	Dokumentáció 0-25 pont	Egyéb tevék. 0-15 pont	Összesen	Megjegyzés
Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület	9	24	20	23	13	89	I. díj
Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület	10	18	8	18	10	64	Dokumentációs különdíj
Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület	9	16	19	17	15	76	II. díj
Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület	5	14	20	15	15	69	III. díj
Vulkánszpeleológiai Kollektíva	10	11	13	22	13	69	III. díj

EGYÉNI KATEGÓRIA

Küöldíj – 150 000 Ft

Surányi Gergely: Módszerfejlesztés az U^{234}/Th^{230} izotóparány mérésén alapuló uránsoros kormeghatározás terén c. PhD dolgozata (pontozás nélkül)

A pályázó által már sikeresen megvédett doktori értekezés színvonala és jelentősége a kategória egyéb pályaműveivel közvetlenül nem összemérhető. Nemcsak egy elfogadott, korszerű abszolútkor-határozási módszer hiánypótló hazai adaptációját tartalmazza, de azt szinte minden területen továbbfejleszti, olcsóbbá teszi, pontosítja hibaszámítását, lehetővé téve ezzel annak széleskörű hazai alkalmazását. Kísérletes módon kidolgozott módszerét hazai mintákon ki is próbálja kalcitra, aragonitra, sőt a kalcium-foszfát anyagú csontokra és ami a legnehezebb, baritra is. Az ELTE-n felállított laboratórium segítségével módszerétől barlangjaink és képződményeink keletkezésének korára vonatkozóan is forradalmian új ismereteket, adatokat várhatunk.

I. díj – 120 000 Ft

Szabó Lénárd: Barlangfejlődés a Canin-fennsík mélyén c. szakdolgozata (87 pont)

Az ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszékén ill. Pedagógiai és Pszichológiai Karán készült diplomamunkát ill. tanári szakdolgozatot összefoglaló pályamű mindkét eleme akár önállóan is megállná a helyét a pályázaton. Közülük az előbbi a magyar barlangkutatók eddigi legjelentősebb külföldi eredményének számító Gortani-rendszer első tudományos igényű, részletes feldolgozásának minősíthető, jól megválogatott, színvonalas illusztrációk tömegével; de figyelemre méltó a pályamunka második részét alkotó, s a speleológiai ismeretek közoktatási helyzetét és szerepét, valamint a hazai speleológiai oktatási rendszer helyzetét és feladatait áttekintő, komplex elemzés is.

II. díj – 100 000—100 000 Ft

Kovács Attila és szerzőtársai: 50 év barlangkutatók – a MLBE és elődei c. publikációja (85 pont)

A miskolci barlangkutatók láthatólag hagyományt teremtenek azzal, hogy egy-egy jeles évforduló kapcsán az addigi tevékenységüket reprezentatív, nyomdai úton sokszorosított kiadványok formájában foglalják össze. A Kovács Attila szerkesztésében megjelent tárgyi pályamunka – számos még nem publikált dokumentumot és fotót közreadva – a régmúlt vonatkozásában is képes azonban újat nyújtani, sőt az eljövendő nemzedéknek is példát mutat arról, hogy a barlangok szeretete milyen emberi kapcsolatokat formál hazánk egyik legjelentősebb karszterületén, a Bükk-fennsíkon. Olyan mindenre kiterjedő kordokumentum, ami méltó emléket állít a magyar barlangkutatók aranykorának.

Szittner Zsuzsa – Polacsek Zsolt: Kutatási eredmények a Királyerdő barlangjaiban c. tanulmánya (83 pont)

A pályamunka egy kis csapat által hosszú évek alatt végzett munka eredményeit foglalja monográfiászerűen össze, ami – különös tekintettel a továbbkutatási lehetőségek taglalására – példamutató vállalkozás arra, hogy nem csak az íróasztalnak és magunknak kutatunk. A feldolgozott objektumokat és elméleti összefüggéseket jól áttekinthető felszíni térképszelvények teszik érthetővé a területet nem ismerők számára is, s érdekes színfoltot jelent a dolgozathoz mellékelt CD zenés diavetítése is.

III. díj – 60 000—60 000 Ft

Sásdi László: Az Aggtelek-Rudabányai hegyvidék édesvízi mészköelőfordulásai c. előadása (75 pont)

A Karsztfeljődés konferencián elhangzott előadás témaválasztásának újszerűségét tükrözi, hogy amíg a korábbi földtani térképek a legjobb esetben is csak négy helyen tüntettek fel édesvízi mészköelőfordulásokat a címbeli területen, a szerző – részben irodalmi alapon – további kilenc lelőhelyet is ismertet és dokumentál, szakszerűen közölve minden egyes előfordulás ismert, illetve feltételezhető korát is. A pályamunka elsőként ad mindezekről önálló területi áttekintést; mondanivalójában és kivitelében is színvonalasnak minősíthető.

Sűrű Péter: Barlangi szifontavak vízszintváltozásainak vizsgálata c. TDK-dolgozata (75 pont)

A pályázó a Létrási-vizesbarlang és a Szepesi-Láner-barlangrendszer egy-egy szifonjában végzett Dat-aqua nyomásmérő műszer segítségével 8–8 hónapon át közel folyamatos vízállás-mérést; a mért adat-sorokat a bánykúti csapadékadatokkal, illetve az átfedő 40 napos időszakban egymással is összehasonlítva. A szakszerű és precíz munka eredményeként tett megállapításai – miszerint a vízszintváltozások nem mindig arányosak a kiváltó csapadék mennyiségével, továbbá hogy a Létrási-vizes-barlangban a változások intenzívebbek – ugyancsak jelentősnek értékelhetők.

Pénzjutalom 40 000—40 000 Ft

Barati Judit: Téli denevér-megfigyelések a Bükk három barlangjában c. tanulmánya (72 pont)

A bükki barlangok teleli denevérállományával negyedik éve foglalkozó pályázó ez alkalommal a Kecské-lyukban, a Láner- és a Szent István-barlangban havonta végzett megfigyelések és hőmérséklet-mérések eredményeit mutatja be, értékes adatokat szolgáltatva e barlangok állományainak időbeli és térbeli alakulásához. A feldolgozás alaposágából azonban hiányolható a korábbi adatok áttekintése, s a denevérek elhelyezkedését illetve a barlangok hőmérsékletalakulását illusztráló ábrákról sem derül ki, hogy azok átlagértékeket avagy egy-egy felvételi időpont adatait mutatják-e be.

Nagy Sándor–Vojnits Anna: Ásványtani vizsgálatok a Sátorkőpusztai-barlangban c. TDK-dolgozata (71 pont)

A gondos kiállítású, szép munka témaválasztása a barlang felfedezésének 60. évfordulója kapcsán különösen aktuális; hiszen szinte hihetetlen, hogy egy ennyire fontos és közismert, könnyen megközelíthető barlang részletes ásványtani feldolgozása mindeddig nem történt meg. A pályázók 12 mintából végeztek műszeres vizsgálatokat és/vagy készítették csiszolatokat. 4 barlangfejlődési fázishoz kapcsolódóan 7 ásványt mutattak ki, amelyek közül jelentős új eredmény a primer dolomitkiválás felismerése és igazolása. A vizsgálatok még nem fejeződtek be, néhány pontatlanság és elnagyolt fogalmazás tetten érhető a dolgozatban.

Eszterhás István: Homokkőbarlangok képződésének magyarországi példái c. publikációja (71 pont)

A Karsztfeljődés konferencián elhangzott illetve publikált tanulmány a homokkővek barlangképződési folyamatairól ad összefoglaló áttekintést, s rövid leírások, térképek és fotók segítségével bemutatja az egyes genetikai típusok legjellemzőbb hazai képviselőit. A nagyrészt saját korábbi feldolgozásokon alapuló pályamunka újszerűségét és jelentőségét elsősorban annak összefoglaló jellege adja; alaposága és a megjelenítés a szerzőtől már megszokott magas színvonalú.

Prakfalvi Péter: A szilaspogonyi Kiskő bazaltbarlangjának kutatástörténete, földtana és genetikája c. tanulmánya (71 pont)

A részben igen alapos szakirodalmi feldolgozáson, részben saját terepi megfigyeléseken alapuló pályamű nemkarsztos barlangjaink egy kevesek által ismert kis gyöngyszemét, a szilaspogonyi Kiskő 28 m

összhosszúságú, 14 m mélységű bazaltbarlangját mutatja be. Kiemelkedő része a genetikai elemzés, amiben az eddigi kialakulási modellek szakszerű kritikáját követően meggyőzően érvel annak robbanásos kitérésű kiirtóként történt keletkezése mellett. Sajnálatos, hogy a térképekkel, szelvényekkel és fotókkal gazdagon illusztrált munka csak egy nyolentasokban került benyújtásra.

Pénzjutalom 20 000—20 000 Ft

Szilvy Péter: A Sátorkőpusztai-barlang morfológiai leírása c. tanulmánya (68 pont)

A pályamunka címe kissé megtévesztő: a dolgozat ugyanis nemcsak a barlang morfológiai elemeit, makro- és mikroformáit, hanem a még látható ásványkiválás megjelenési módjait is egy állapotfelvételi jegyzőkönyv aprólékosságával bemutatva ad hű képet a felfedezése óta alaposan tönkretett barlang minden megmaradt értékéről. Jelentősége és újszerűsége éppen e részletességben rejlik – kár, hogy a szöveget nem tagolta barlangszakaszonként kisebb fejezetekre, mert így nehéz követni a mondanivalóját.

Nagy Sándor: Hidrotermális ásványkiválások vizsgálata a Ferenc-hegyi-barlangban c. TDK-dolgozata (68 pont)

A pályázó a főleg saját érdemének betudható jelentős felfedezésben – azaz a Ferenc-hegyi-barlang mélyszintjében – rejlt vizsgálati lehetőségeket messze nem merítette ki. A földtani környezet és a genetika bemutatása kissé elnagyolt, a hivatkozások helyenként hiányosak (pl. barlangtérkép). A képződmények leírása is túlzottan tömörre sikeredett, és viszonylag kevés mintát vizsgált. A még nem igazán kielélt dolgozat legjelentősebb eredményei a jól sikerült zárványvizsgálatok, ezt a munkát érdemes lenne folytatnia.

Könyvjutalom

Prakfalvi Péter: A pászto-mátrakeresztesi Zsivány-barlang kutatástörténete, földtana és genetikája c. tanulmánya (61 pont)

A dolgozat újfent egy érdekes kis nemkarsztos barlang, a mindössze 5 m hosszúságú Zsivány- (Vidróczki) barlang és földtani környezetének eddigi kutatási eredményeiről ad korrekt, jól használható összefoglalót. Önálló és újszerű megállapításnak azonban csak a speleológiai és közettani ismeretek összekapcsolásának eredményeként, a kis gázhólyag-barlangot kialakító „gáz” vízgőz-mivoltának rögzítése minősíthető, s a megjelenítést rontja az illusztráló térképek és fotók egy részének „szinelcsúsúzása” is.

Az egyéni kategória eredményeinek összesítése

	Téma újyszerűsége 0-10 p	Alaposság, szakszerűség 0- 30 p.	Eredmények jelentősége 0- 40 p.	Megjelenítés színyvonala 0- 20 p.	Összesen	Megjegyzés
Barati Judit	9	21	28	14	72	Pénzjutalom
Eszterhás István	8	23	23	17	71	Pénzjutalom
Kovács Attila és szerzőtársai	9	27	30	19	85	II. díj
Nagy Sándor	7	21	28	12	68	Pénzjutalom
Nagy Sándor–Vojnits Anna	8	22	28	13	71	Pénzjutalom
Prakfalvi Péter (1)	8	25	28	10	71	Pénzjutalom
Prakfalvi Péter (2)	7	24	19	11	61	Könyvjutalom
Sásdi László	9	22	29	15	75	III. díj
Surányi Gergely	Pontszerű értékelés nem történt					Küldöndíj
Sűrű Péter	9	23	29	14	75	III. díj
Szabó Lénárd	10	24	36	17	87	I. díj
Szilvy Péter	8	23	26	15	68	Pénzjutalom
Szittner Zsuzsa–Polacsek Zsolt	10	22	32	18	83	II. díj